

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

Київ

Про затвердження Змін до Положення про порядок
емісії та еквайрингу платіжних інструментів

Відповідно до статей 7, 15, 40, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 36 - 38 Закону України “Про платіжні послуги”, з метою вдосконалення вимог щодо здійснення платіжних операцій з використанням платіжних інструментів Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29 липня 2022 року № 164 (зі змінами) (далі – Зміни до Положення), що додаються.

2. Надавачам платіжних послуг, які здійснюють емісію та/або еквайринг платіжних інструментів, до 01 березня 2026 року привести свою діяльність у відповідність до Змін до Положення.

3. Департаменту платіжних систем та інноваційного розвитку (Андрій Поддєрьогін) після офіційного опублікування довести до відома надавачів платіжних послуг України інформацію про прийняття цієї постанови.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

5. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 57

Зміни до Положення
про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів

1. У розділі I:

1) у пункті 2 слово “розрахунків” замінити словами “платіжних операцій”;

2) у пункті 3:

підпункт 3 викласти в такій редакції:

“3) віртуальний платіжний термінал - програмне забезпечення, що дає змогу здійснювати платіжні та інші операції з використанням реквізитів платіжних інструментів (без фізичного / безконтактного використання платіжного інструменту);”;

у підпункті 8:

підпункт після слова “інструментів” доповнити словом “(квитанція)”;

слово “виконання” замінити словами “результат ініціювання”;

пункт після підпункту 13 доповнити новим підпунктом 13¹ такого змісту:

“13¹) ідентифікатор платіжного терміналу - унікальна комбінація літер, цифр, символів або знаків, що призначається еквайром (безпосередньо та/або за участі технологічного оператора, залученого еквайром) для ідентифікації віртуального та/або фізичного платіжного термінала та виконання платіжної операції;”;

у підпунктах 16, 18 слова “суб’єкта господарювання”, “суб’єкту господарювання” замінити відповідно словами “отримувача”, “отримувачу”;

пункт після підпункту 19 доповнити новим підпунктом 19¹ такого змісту:

“19¹) обліковий запис отримувача – унікальна комбінація літер, цифр, символів або знаків, що призначається отримувачу еквайром (безпосередньо та/або за участі технологічного оператора, що обслуговує еквайра) і дає змогу однозначно встановити отримувача для цілей виконання платіжної операції під час надання еквайром послуги еквайрингу;”;

підпункт 26 викласти в такій редакції:

“26) фізичний платіжний термінал - програмно-технічний платіжний пристрій, що дає змогу держателю ініціювати платіжні або інші операції з використанням платіжного інструменту (фізично/безконтактно) та його реквізитів (за технічної можливості).”;

3) у пункті 9:

пункт після підпункту 4 доповнити новим підпунктом 4¹ такого змісту:

“4¹) порядок формування та використання платіжної інструкції під час виконання платіжних операцій, ініційованих за допомогою платіжного інструмента;”;

пункт доповнити чотирма новими підпунктами такого змісту:

“28) порядок приймання еквайром платіжних інструментів з метою надання еквайром держателю інших платіжних послуг (включаючи послугу з переказу коштів без відкриття рахунків);

29) порядок приймання еквайром платіжних інструментів у разі здійснення розрахунків за товари/послуги, надані еквайром;

30) порядок призначення еквайром ідентифікаторів платіжних терміналів;

31) порядок призначення еквайром облікового запису отримувача, включаючи документування дати та часу присвоєння облікового запису, отримання даних про отримувача, здійснення контролю відповідності даних про отримувача.”.

2. У розділі III:

1) пункт 39 викласти в такій редакції:

“39. Еквайринг здійснюється еквайром на підставі договору, укладеного з отримувачем, з урахуванням вимог законодавства України.

Еквайр має право укласти договір еквайрингу з фізичною особою за умови, що така особа:

має встановлені договірні відносини із суб’єктом господарювання, з яким еквайр уклав договір про здійснення еквайрингу; або офіційно зареєстрована як волонтер.

Еквайр має право приймати платіжні інструменти, що використовуються у платіжній системі, на підставі договору, укладеного з оператором платіжної системи та/або з іншим еквайром – учасником цієї платіжної системи, з урахуванням вимог законодавства України та правил цієї платіжної системи.

Еквайр має право приймати платіжні інструменти, що не використовуються у платіжній системі, на підставі договору, укладеного з емітентом таких платіжних інструментів (у разі еквайрингу платіжних інструментів цього емітента), з урахуванням вимог законодавства України та внутрішніх документів цього емітента.

Еквайр має право укласти тристоронній договір з оператором платіжної системи / емітентом та отримувачем у разі якщо це передбачено правилами платіжної системи / внутрішніми документами емітента.

Еквайрингом є діяльність надавача платіжних послуг, який має укладений з отримувачем договір, предметом якого є забезпечення надходження коштів отримувачу, що включає одночасно такі умови:

1) переказ коштів платників отримувачу через цього надавача платіжних послуг, включаючи переказ агрегованими (консолідованими) сумами;

2) переказ коштів здійснюється за реквізитами отримувача, які визначені в договорі між надавачем платіжних послуг та отримувачем [включаючи номер рахунку / унікальний ідентифікатор отримувача, найменування отримувача / прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) отримувача].;

2) розділ після пункту 39 доповнити двома новими пунктами 39¹ та 39² такого змісту:

“39¹. Еквайр зобов'язаний призначати обліковий запис отримувача для виконання платіжних операцій, що здійснюються з використанням фізичного або віртуального платіжного термінала (крім платіжних операцій зі зняття коштів). Обліковий запис отримувача призначається отримувачу до початку виконання еквайром платіжної операції. Еквайр зобов'язаний задокументувати дату та час призначення отримувачу облікового запису отримувача.

39². Еквайр має право використовувати для призначення облікового запису отримувача ідентифікатор платіжного термінала (віртуального або фізичного платіжного термінала) у разі якщо платіжний термінал використовується для виконання платіжних операцій виключно з використанням одного облікового запису отримувача.

Еквайр має право призначати одному отримувачу кілька облікових записів отримувача.”;

3) пункт 40 викласти в такій редакції:

“40. Еквайр зобов'язаний під час здійснення еквайрингу платіжного інструменту передавати емітенту платіжну інструкцію.

Платіжна інструкція повинна містити таку обов'язкову інформацію:

1) дату та час здійснення операції;

2) ідентифікатор еквайра або інші реквізити, за допомогою яких є можливість ідентифікувати еквайра;

3) відомості про іншого надавача платіжних послуг, у разі його участі у виконанні платіжної операції на підставі укладеного з еквайром договору: код за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (далі – код за

ЄДРПОУ) / код ID НБУ/ ідентифікатор, присвоєний надавачу платіжних послуг згідно з правилами відповідної платіжної системи;

4) ідентифікатор платіжного термінала;

5) унікальний номер платіжного інструменту держателя, який був використаний для ініціювання платіжної операції;

6) унікальний код операції / код авторизації або інший код, що ідентифікує операцію в платіжній системі (для платіжних інструментів, які використовуються у платіжній системі);

7) відомості про отримувача (не зазначається для платіжної операції зі зняття коштів):

для юридичної особи – повне або скорочене (за наявності) найменування та номер рахунку у форматі IBAN або код за ЄДРПОУ;

для фізичної особи-підприємця та фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, - номер рахунку у форматі IBAN або реєстраційний номер облікової картки платника податків - фізичної особи (далі - РНОКПП) або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта);

для фізичної особи, якій надається послуга еквайрингу – прізвище та ім'я, номер рахунку у форматі IBAN або РНОКПП або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта);

для фізичної особи - унікальний номер платіжного інструменту або номер рахунку у форматі IBAN або електронний гаманець;

8) сума та валюта операції;

9) призначення платіжної операції або тип платіжної операції. За платіжною операцією, ініційованою на користь фізичної особи, якій надається послуга еквайрингу, має зазначатися мета такого переказу (уключаючи “переказ коштів за надані послуги”, “ переказ коштів за продаж вживаних товарів”);

11) код категорії діяльності отримувача.

Еквайр у разі виконання платіжної операції держателя, метою якої є оплата житлово-комунальних послуг, має право у відомостях про отримувача у платіжній інструкції зазначати код за ЄДРПОУ еквайра отримувача, що має укладені договори з отримувачами, на користь яких здійснюються зазначені платіжні операції.

Порядок формування та використання платіжної інструкції під час виконання платіжної операції, ініційованої за допомогою платіжного

інструмента без використання платіжної системи, визначається емітентом платіжного інструменту, з урахуванням вимог цього Положення. Внутрішні документи емітента можуть передбачати також іншу додаткову інформацію, яку може містити платіжна інструкція.

Порядок формування та використання платіжних інструкцій у платіжній системі, операції у якій здійснюються з використанням платіжних інструментів, визначається правилами відповідної платіжної системи, з урахуванням вимог цього Положення. Правила відповідної платіжної системи можуть передбачати також іншу додаткову інформацію, яку може містити платіжна інструкція.”;

4) перше речення пункту 40¹ після слова “інформацією” доповнити словами “у випадках та”;

5) пункт 40² викласти в такій редакції:

“40². Еквайр за кожною виконаною платіжною операцією, включаючи операцію, здійснену за участю іншого надавача платіжних послуг, зобов'язаний володіти інформацією про платника [повний номер платіжного інструменту / повне або скорочене (за наявності) найменування суб'єкта господарювання, номер рахунку суб'єкта господарювання у форматі IBAN і код за ЄДРПОУ / прізвище, ім'я та РНОКПП або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті)] та отримувача [повний номер платіжного інструменту/повне або скорочене (за наявності) найменування суб'єкта господарювання, номер рахунку суб'єкта господарювання у форматі IBAN і код за ЄДРПОУ / прізвище, ім'я та РНОКПП або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті)].”;

6) розділ після пункту 40² доповнити двома новими пунктами 40³, 40⁴ такого змісту:

“40³. Еквайр зобов'язаний за платіжною операцією, ініційованою на користь фізичної особи, передати щонайменше таку інформацію:

1) емітенту платіжного інструменту платника – унікальний (повний) номер платіжного інструменту платника та унікальний (повний) номер платіжного інструменту або номер рахунку отримувача у форматі IBAN або номер електронного гаманця отримувача;

2) емітенту платіжного інструменту отримувача – унікальний (повний) номер платіжного інструменту отримувача та унікальний (повний) номер

платіжного інструменту або номер рахунку платника у форматі IBAN або номер електронного гаманця платника / унікальний обліковий номер фінансової операції у разі відсутності рахунку / електронного гаманця платника.

40⁴. Еквайр зобов'язаний за платіжною операцією, ініційованою на користь фізичної особи, якій надається послуга еквайрингу, передати щонайменше таку інформацію:

1) емітенту платіжного інструменту платника:
 унікальний (повний) номер платіжного інструменту платника;
 прізвище та ім'я отримувача;
 номер рахунку отримувача у форматі IBAN або РНОКПП або серія та номер паспорта отримувача (для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта);
 призначення платіжної операції;

2) надавачу платіжних послуг, що обслуговує рахунок отримувача:
 унікальний (повний) номер платіжного інструменту отримувача або номер рахунку отримувача у форматі IBAN або номер електронного гаманця отримувача;
 унікальний (повний) номер платіжного інструменту платника або номер рахунку платника у форматі IBAN або номер електронного гаманця платника або унікальний обліковий номер фінансової операції у разі відсутності рахунку або електронного гаманця платника;
 призначення платіжної операції.”;

7) у пункті 45 слова “суб'єктом господарювання (отримувачем)”, “суб'єкта господарювання”, “суб'єктом господарювання”, “суб'єкт господарювання” замінити відповідно словами “отримувачем”, “отримувача”, “отримувачем”, “отримувач”;

8) у пункті 46:

підпункт 3 викласти в такій редакції:

“3) обов'язок еквайра отримувача надати еквайру інформацію про види діяльності отримувача, з яким еквайром отримувача укладено договір, та/або зміну видів діяльності такого отримувача, які повідомлялися еквайру для призначення коду категорії діяльності отримувача, та інформацію для призначення облікового запису отримувача;”;

пункт після підпункту 4 доповнити новим підпунктом 4¹ такого змісту:

“4¹) обов'язок еквайра отримувача надати еквайру інформацію про отримувача, з яким еквайром отримувача укладено договір, до виконання еквайром платіжної операції на користь такого отримувача, а саме:

про юридичну особу – повне або скорочене (за наявності) найменування, номер рахунку у форматі IBAN, на який будуть зараховуватися кошти за платіжною операцією, та код за ЄДРПОУ;

про фізичну особи-підприємця та фізичну особу, яка провадить незалежну професійну діяльність, - найменування, номер рахунку у форматі IBAN, на який будуть зараховуватися кошти за платіжною операцією, РНОКПП або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта);

про фізичну особу - прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), номер рахунку у форматі IBAN, на який будуть зараховуватися кошти за платіжною операцією, РНОКПП або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта;”;

9) у пункті 47 слова “суб’єктом господарювання”, “суб’єкта господарювання” замінити відповідно словами “отримувачем (уключаючи суб’єкта господарювання)”, “отримувача (уключаючи суб’єкта господарювання)”;

10) розділ після пункту 47 доповнити новим пунктом 47¹ такого змісту:

“47¹. Еквайр має право призначати отримувачу кілька облікових записів отримувача за умови, що кожен з таких облікових записів буде унікальним.”;

11) розділ після пункту 50 доповнити новим пунктом 50¹ такого змісту:

“50¹. Еквайр зобов’язаний поінформувати держателя про своє повне найменування до початку ініціювання платіжної операції у разі здійснення платіжної операції з використанням платіжного інструмента у мережі Інтернет.”;

12) пункти 60, 62 викласти в такій редакції:

“60. Еквайр зобов’язаний забезпечувати отримувачу можливість установаження платіжного термінала, який приймає платіжні інструменти, емітовані різними емітентами, з правом вільного вибору його виду та умов використання (купівлі/оренди/користування в порядку, визначеному договором між еквайром і отримувачем) за умови, що він відповідає вимогам еквайра і може використовуватися на підставі операційної сумісності.

Один платіжний термінал може використовуватися спільно кількома отримувачами (уключаючи суб’єктів господарювання) у разі, якщо платіжні операції здійснюються на рахунок кожного із отримувачів окремо та програмне забезпечення платіжного терміналу містить облікові записи кожного окремого отримувача (уключаючи суб’єкта господарювання).

Еквайр зобов’язаний здійснювати контроль за дотриманням вимог щодо використання платіжних терміналів, встановлених пунктом 60 розділу III цього Положення.”;

“62. Суб’єкт господарювання не має права вимагати від держателя підписання квитанції або інших документів, що містять обов’язкові реквізити, які визначені для квитанції, якщо у процесі здійснення операції у процесі здійснення операції держатель увів ПІН або було здійснено автентифікацію у спосіб, визначений емітентом, та інше не встановлено емітентом.”.

3. У розділі IV:

1) у пунктах 85, 87 слова “суб’єкта господарювання”, “суб’єкту господарювання” замінити відповідно словами “отримувача”, “отримувачу”;

2) абзац другий пункту 97 викласти в такій редакції:

“Суб’єкт господарювання не має права вимагати від держателя підписання квитанції або інших документів, що містять обов’язкові реквізити, які визначені для квитанції, якщо у процесі здійснення операції держатель увів ПІН або було здійснено автентифікацію у спосіб, визначений правилами платіжної системи, та інше не встановлено правилами платіжної системи.”;

3) у пункті 101 слова “суб’єкта господарювання”, “суб’єкту господарювання” замінити відповідно словами “отримувача”, “отримувачу”.

4. Пункт 105 розділу V викласти в такій редакції:

“105. Держатель має право використовувати особистий та/або корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент для здійснення платіжних операцій відповідно до вимог законодавства України та умов договору, укладеного з емітентом.”.

5. Пункт 128 розділу VI після слова “емітента” доповнити словом “/еквайра”.

6. У розділі VIII:

1) пункти 158, 160 викласти в такій редакції:

“158. Паперова квитанція може не оформлятися в разі дотримання однієї з таких умов:

1) розрахунки за товари (послуги) здійснюються держателем на суму до 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) держатель відмовився від її отримання;

3) таке право передбачене правилами відповідної платіжної системи (для платіжних інструментів, що використовуються для здійснення операцій у платіжній системі);

4) суб'єктом господарювання надано держателю встановлений законодавством розрахунковий документ, який містить обов'язкові реквізити, що визначені для квитанції;

5) іншим надавачем платіжних послуг надано держателю документ, який підтверджує ініціювання платіжної операції через цього надавача та містить обов'язкові реквізити, що визначені для квитанції.

Еквайр зобов'язаний на звернення користувача надати квитанцію у електронній або паперовій формі.”;

“160. Квитанція повинна містити такі обов'язкові реквізити:

1) повне або скорочене (за наявності) найменування та ідентифікатор еквайра або інші реквізити, за допомогою яких є можливість ідентифікувати еквайра;

2) ідентифікатор отримувача:

для юридичної особи - найменування та код за ЄДРПОУ;

для фізичної особи-підприємця та фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, - прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) та РНОКПП або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта);

для фізичної особи, якій надається послуга еквайрингу – прізвище та ім'я, номер рахунку у форматі IBAN або РНОКПП або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта);

для фізичної особи - унікальний (повний) номер платіжного інструменту або номер рахунку у форматі IBAN або електронний гаманець / унікальний ідентифікатор, лише якщо унікальний ідентифікатор було зазначено в платіжній інструкції;

3) ідентифікатор платіжного термінала;

4) дату та час здійснення операції;

5) суму та валюту операції;

6) суму комісійної винагороди еквайра, яка утримується з держателя (за наявності);

7) унікальний номер платіжного інструменту держателя [зазначається унікальний (повний) номер платіжного інструменту держателя, включаючи платіжні операції, здійснені на користь фізичної особи]. Унікальний номер платіжного інструменту держателя може зазначатися у форматі, що дозволений правилами безпеки емітента або платіжної системи (для платіжних інструментів, що використовуються для здійснення операцій у платіжній системі), у разі здійснення платіжної операції на користь торговця (платіжної операції, метою якої є оплата вартості товарів чи послуг цього торговця);

8) призначення платіжної операції або тип платіжної операції. За платіжною операцією, ініційованою на користь фізичної особи, якій надається послуга еквайрингу, має зазначатися мета такого переказу (уключаючи “переказ коштів за надані послуги”, “ переказ коштів за продаж вживаних товарів”);

9) унікальний код операції/у разі використання платіжного інструменту в платіжній системі: найменування платіжної системи та код авторизації або інший код, що ідентифікує операцію в платіжній системі;

10) код категорії діяльності отримувача.

Внутрішні документи надавача платіжних послуг та/або правила платіжних систем можуть передбачати також інші додаткові реквізити документів за операціями з використанням платіжних інструментів.”;

2) розділ після пункту 160 доповнити новим пунктом 160¹ такого змісту:

“160¹. Квитанція у разі якщо еквайр виконує платіжну операцію держателя на користь іншого надавача платіжних послуг (надавача платіжних послуг, який надає послугу з переказу коштів без відкриття рахунку, еквайра отримувача), з яким еквайром укладено договір, повинна містити крім реквізитів, зазначених у пункті 160 розділу VIII цього Положення, такі додаткові обов’язкові реквізити:

1) номер платіжної інструкції, що надається держателем надавачу платіжних послуг, який надає послугу з переказу коштів без відкриття рахунку;

2) повне або скорочене (за наявності) найменування надавача платіжних послуг (надавача платіжних послуг, який надає послугу з переказу коштів без відкриття рахунку, еквайра отримувача);

3) номер рахунку надавача платіжних послуг (надавача платіжних послуг, який надає послугу з переказу коштів без відкриття рахунку, еквайра отримувача) у форматі IBAN, на який еквайр перераховує кошти держателя;

4) номер рахунку отримувача у форматі IBAN (зазначається у разі переказу на користь суб’єкта господарювання);

5) сума комісійної винагороди надавача платіжних послуг, яка утримується з держателя (за наявності).”.